

Beredskapstid på I 10/P 3 – del 2

Text: Tage Berglund & Percy Rahm Foto: Percy Rahm & Arsenalen

I förra numret började en historisk tillbakablick förmedlad av frivillige guiden Tage Berglund.

Det finns tyvärr inte någon möjlighet att göra denna intressanta historia rättvisa i vårt blygsamma format, men här kommer fortsättningen av Percy Rahms fantastiska berättelse:

Tempo Vidal Geländewagen med pvkan m/37

Samövning mellan infanteri och pansar

Avmarsch till Jämtlandsmanövern 1942

När grundutbildningen med att släpa pansarvärnskanon m/37 med och utan häst var över i oktober 1940, blev det motoriserad tjänst med alla fordon som stod till buds; motorcykel, bil, pansarbil och stridsvagn (m/40L och m/41). Få hade körkort, så den utbildningen ingick också.

Ett intressant fordon vi fick stifta bekantskap med var Tempo Vidal Geländewagen, som med sina dubbla motorer och fyrhjulsdrift kunde dra pansarvärnskanon m/37 i den svåraste terräng, men fyrhjulsstyrningen gjorde att soldater utan körvana lätt kunde råka illa ut.

En annan intressant övning med tanke på det omgivande världskriget var så kallade "vänjningsövningar". I en ringformad löpgrav, ungefär en meter djup, placerades soldaterna liggande i skyddsställning med hjälm på och huvudet cirka tre meter från centrum där bombkrevader simulerades med hjälp av trotylladdningar. Genom att utan varsel variera laddningarnas storlek och stubinernas längd gjorde man sitt bästa att framkalla autentiska nervsammanbrott hos de deltagande. Vi underbefäl kände oss redan som en elit och gav dumdristigt prov på detta genom att "sitta över", d.v.s. övervara flera föreställningar än vad som fordrades av oss, och därtill sittande – med huvudet just i markplanet för att öka intensiteten i upplevelsen. De stackare, som inte kände sig lika motiverade, hade en hel del synpunkter utöver spräckta trumhinnor och fördärvade klockor.

Bilden till vänster har en egen historia. Bland dem som just skulle börja Jämtlandsmanövern fanns sergeanten Fritiof Tobias Vallin.

Den 25 september 1942 greps han av säkerhetspolisen för spioneri för Sovjetunionens räkning.

Hans uppdragsgivare skall ha varit chefen för det sovjetiska företaget Intourist, Vassilij Sidorenko, med uppdrag att rapportera om det svenska pansarförsvaret till sovjetiska försvarets un-

derrättelsetjänst. Sidorenko greps samtidigt som Vallin, och Sovjet gjorde, under de kommande 18 månaderna, upprepade diplomatiska påtryckningar för att få Sidorenko frisläppt.

Den 22 februari 1944 bombades flera platser runt Mälaren och i Stockholms skärgård. Klockan 20:40 föll bomberna över Strängnäs. En bomb slog ner i skogsområdet utanför kasernvakten och skadade två värnpliktiga soldater. Denna kväll var Percy dagbefäl i Svältenlägret, några hundra meter därifrån.

Kyrilliska bokstäver återfanns på fragment från bomber, men Sovjet har förnekat all inblandning. Den officiella svenska förklaringen är felnavigering, något som inte alla tror på. Hur det än är så benådades Sidorenko den 25 februari 1944 och lämnade Sverige.

Efter beredskapens slut utbildade sig Percy Rahm till VA-ingenjör och var bosatt i bruksorten Högsjö i Södermanland samt senare i Björnlunda. Han bor nu i Stockholm. ✕